

Solymosi Bálint

A nők kertjében

(Fejezet a „Mi a partizán?”-ból)

„Jó reggelt, hölgyem!” Ismételte meg a rendőr, mert a 'hölgy' nem figyelt föl rá.

„Ah, kedves!” Válaszolta hangtalanul a „Mona Lisa”-formátumú asszony feszélyezettségében is csak bájosan, nyugodt felsőbbiséggel ülve az írásra, étkezésre és mosásra egyaránt használt konyhaasztalon, karba tett kézzel, a fátyolán átderengő rafináltan bágyú és rendkívül (szemérmesen? vagy rejtetten-öngyötrően? gyönyörűségesen?) buja mosolyával a narancsosan lágy ajkain...

„Hallgasd meg panaszt!” Váltott a hanghordozásán az egyébként illetudó, „gavalléros” férfi; most durva ripacs volt, ha van ilyen. És miért ne lehetne? Kérdezhetik. Hadd ne fejtsem ki.

Az asszony, mint ki megfedkezett valamiről, de nem annyira fontos dologról, vidáman föluggrott és elhúzta a függönyt és kinézett az ablakon (azaz nézett oda, hisz semmit nem is láthatott), talán azért, hogy félelmét leplezze. A huzat meglöbögötte, megcibálta a függönyt kezében...

„Szeretem ilyenkor, — mondta önfeledten szinte — még az álmokép angelusánál Kusztoyijev volgai képeinek, sajnos, csak, — toldotta meg elnéző kézmozdulattal — a reprodukcióit nézegetni; a kék háttérből kiemelkedő csodás templomokat és harangtoronyokat, kolostorokat... Aztán, mintha csak most térne észhez:

„Az ajtó! A kurva anyáda... „Összerezzen a kisfiú, és sírt. Sirt. „Ne sírj”, gondolta szomorúan Che. Merő könnyek vagyunk? Hát nem lesz vége soha? Kérdezhetik. Válaszoljak?

„Ezt meg fogod bánni!” Kiáltotta a rendőr.

„Na lépj!” Esdekelt megvetőleg a hölgy és elővillantotta zöld árnyalatú, kecses bokáit a sötét káprázatban. „En csak akkor léphetek, ha legalább egy gyufaszál lángja megvilágítja körülményeink.” Mondta a férfi újfent bizalommal.

Az ajtót kivágta a keresztészél. Az ajtó mögött, a ridegen kék félhomályból előtűnt egy négyzetes, fekete tér, melyben foszforeszkáló, elragadtató tömeg forgott lassan a saját tengelye körül. Az asszony izgalomban a szájába kapott egy darab húst; tépelődött: merre tart az ország. Miféle asszony és miféle ország? Kérdezhettek. (Para li tikus, vagy pszisz. Válaszolhatnám.) De nézzük. Lisa visszaökleendezte a húst és gyufát gyújtott. A rendőr fegyvere után kapott.

Szakadt, bűzös gönceibe csavartan akkor Maximilian Tybahl kapitány lépett elő, hogy a vendégeket ő maga is köszöntse néhány végeláthatatlan, udvariaskodó mondat kíséretében, amelyekbe, természetesen, belekevert pár szitkot is a kedvencei közül.

„Elhamarkodott lépés volt.” Mondta később hangsúlytalan a férfinak az asszony. A rendőr azon nyomban lehiggadt. Arcvonásai, igaz, megnyúltak kissé, de ki is simultak, s ettől amolyan kislányosnak látszott. Egyszerre úgy tűnt (és úgy is volt talán), hogy szürke uniformisa levedlik róla és a helyét 'elfoglalja' egy fekete perzián kabát meg egy élénk vörös pantalló, és a nyakában pedig hasonló színű szalag. Erősen kiálló, szögletes pofacsontjától mindig nagyon komolyan lehetett volna vélni, ha a szeme sarkában nem rejtőzik valami konfekciószerűen vicces, áhítatos nevetés...

Maximilian Tybahl kapitánynak tágra nyíltak a szemei. Maximilian Tybahlnak (Hogy megszerettem ezt a tetves nevet!) tágra nyílt szemei az öregemberes éberség, nemtörődöttségében' fénylőtek; bennszülött módra, meggörnyedt háttal guggolt a földpadlón, sovány volt és szürkésárga, derékig meztelen (alulról), mint egy borz; szeme italtól könnyes és merev; nézte ezt a SERENDŐR-SESELLŐT. Micsodát? Kérdezhetik. „Mi van?”, gondolta a kapitány elmélázva és a szívére csapott hadonászva. Orrabukott. Válaszolhatnám későn. S ezután fölördített:

„Hova tűnt?” Ki? Mi? Kérdezhettek. És tényleg. Mintha egyszerre Mona Lisára is, meg a mellényéről leesett jele nyre is értette volna. Ah, értem. Mondhatnák bátran. Ugyanis a mellényen — ami egy pamut lélekmelegítő volt gombolatlan pizsamakabátja alatt — hordott egy, a felismerhetetlenségig kopott, hajlott tujú jelvényt. Valami miatt nagyon büszke volt rá. „Csak ne kelljen messzire másznom, — morfondírozott — az ember már oly korán csüggedést érez ebben a korban.”

„Hallgasd meg szappant!” Mondta csendben a kisfiú Chehez fordulva, és azzal ki is csomagolta ezt a furcsa nevű, fortélyos ügyességi játékot. Ennek persze az lett a vége, hogy mindketten frissen mosdottan, üdén férfiasan kacarásztak a sarokban. Akkor Che, már újra pizsamájában, hasravágódott a malaysiai zenélő buborékokkal, és Tybahl lábikrájába harapott.

„Maradj nyugton, öreg!” Suttogta. „Imhol kerekedem...”

„robukékoba.” Válaszolta nyugodtan az öreg.

„Mit? Hogyan?” Kapta föl fejét dacosan a rendőr.

„Csóka fogta rubeola! Hát egy nő kell a barátunknak! Nem érti?...”

Méltatlankodott a kapitány.

„Az ilyen kérdésekben nem támaszkodhatunk az emberi értelemre, vagy a te érveidre, öreg. Csak a tekintély szavát fogadhadjuk el. Az meg én vagyok. Nem? De.”

„Itt van egy lány, pl.” Folytatta rezzenéstelen arccal a biztos, és egy kazettát helyezett a videomagnetofonba finom, nőies kézmozdulatokkal, majd hozzáfűzte: „Persze, nem tudtam volna ilyen biztosan megszerezni, ha nem tetszenék neki cleve Che szakála, orra, szeme. De most már maradjon csak Che a háttérben.”

„Rendben.” Válaszolta hanyagul Tybahl. Viszont a csábító balszerencse kényelmesebb alkalmat is kínálhatott volna a számunkra. Mind-egy.”

„Na nézzel!...”

Megjelent a képernyőn Marilyn Monroe...

Megjelent, kopogtatás nélkül belépett a szobába Marilyn, mintha egy divatmagazint ábrázoló őszi utcáról toppanna oda az ajtó elé; arcán üdén változtatás közöny, és „enyhe” mosoly piros ajkain; semmi megilletődöttség, illetve könnyed, fehér, isteni és rút, a testhezsimuló valószerűtlen... Reflektálni akarunk! Kiálthatnának föl. De nem engedem. Che hol a képernyőt, hol a „valóságos” Marilynt nézte. Végül:

„Kár.” Mondta vaktában és kicsit megszedülve önnön kiszámíthatatlanságától. „Úgy értem, milyen az idő, kint?...”

„Esik.” Válaszolta megértően Marilyn.

Che a rendőrhöz fordult, érdeklődött, hogy mi a helyzet a hipnózist illetően.

Marilyn megpróbálta Chét lefogni, nagy igyekezettel jelezve, hogy egy láncsal a lábához van kötve... „Jön az abroncs”, gondolta Che. Már az adás elején érezte, hogy az agykérge egy réz- vagy aranyabronccsal van helyettesítve; utána jött az égetés... Aztán már nem bánta, akármilyen történi. Nemi kapcsolat állott fenn közöttük televízió keretben. Volt hogy ő bújt a nöbe, volt hogy fordítva. „Az angyság”, gondolta Che. Akkor „az angyság” már igen előrehaladott állapotban volt. Kezdtől észhez tért. Úgy érezte, hogy női ruhát kellene öltönie újra.

„Ki agyalta ki ezt az új kinezást?” Kérdezte fájdalmasan.

„Az egyetemes fájdalom forrása az élet, Che, a gyötörő vágy az öt külső és belső érzék örömei után, s a halál után is...” Mondta édesen mellébujva Marilyn.

„Igen, tudok erről.” Vágott közbe Che. „Az ember váratlanul egy eszme rabja lesz, melyben a feloldást reméli; holott tegnap süttött még kicsit a nap, ma már fölös nyugalom s irdatlan szomorúság borít be mindent, mi ártatlan sóvárgás volt, kegyelem, vagy rémület és testesség...” Szemét fölnyitotta, nyugtalanul tekintett balra, az ablak felé. Az alacsony, szürke fellegek szép aprólékosan belepték a mező fáit, a fabarakkakat, a folyópárt fel-felcsillámló köveit.

(Folytatjuk)

Kiss László

törmelék

csókban összekoccan négy éles
fehér fogsor látszik
ha nevensz felnyílik a szád véres
mint a kert ablakom alatt

Podmaniczky Szilárd

Alkonyi ádáz

Kedvesem, a viaszbombák alkonya van már. Hihetetlenül szép az öböl, amit felgyújtottál. Sosem mondtad, hogy ennyi rakétát rejtegetsz a hangulatok mögött. Én meg a csillagszórót se mertem megmutatni, amit éjszaka a derekamra kötöttem. A gyufát pontosan merőlegesbe vontam, mikor rámszakadt a csönd. Aztán már csak a petárdák pukkanását hallottam. Félttem, hogy leég a paplanunk, s ottmaradunk fölnerobant helyekkel.

A vizek enciklopédiája

Abban nincsen semmi különös ha vadul csobbanó pontyokat cipelsz. Erről csak te tudsz, bár a buszon egy krokodil szorosan melléd bújik. Szeretnél mondani valamit, de a szokatlan csöndben csak a fákat érezed. A szirtek bizonytalanul magasak. A homályban két árva matróz, valaki az arcukat karmolja. Tested, mintha áttetsző akvárium, a macskacápák hidegen szuszognak. A folyóban semmi nesz, egy sellő zokog a tärdeden.

Balog József:

Cicavizió

megjönnek majd ezek a kis nők felnevetnek az ajtók előtt s az első fotelba bele merre folyik a folyó karjukon kicsi táská nem fogja a golyó sokat beszélnek és a szájuk be nem áll csak jár a szájuk a széthagyott ruhák nyomok ott a gyerek két éves már beszélt vagy a feleségem kedvenc illatszerét míg ők ezek a kis nők babrálnak az ingeken a nadrág elején felveri a port sok pici száj elhallgat már s nekünk el kell élvezni és a következő napok ámulunk hogy rohan egy homokozóban áll a kisfiam a néni szeret adj kezét két konyakot s az egyetlen esti lapot ahogy a leves gőzöl az asztalon mi az minden nap főzöl mint ezek a kis nők csak ritkábban ők valami meleget összeütnek egész nap vasárnap dohányoznak és a szájuk be nem áll ma nem jó holnap nem lehet láttam a feleségedet talán veszélyesek ahogy a szemüveg mögött nincs semmi remény tisztogatni kezdik a késeket egyedül ezek a kis nők a buszról integetnek s a combjukon egy ránc megfeszül egyedül jönnek és becsöngetnek

Archaikus

szám

A '84-es kijárat második, Vigadóbeli felolvasóestjének díszletét, Sugár János installációját — a színpad két szélén egy-egy fehér obeliszk, rajta cikkcakkban végigfutó fekete vonallal — a néző egyszerre értelmezheti útjelzőnek, límeszkarónak és harapásra kész tühégyes fogsornak, egymásba fordítóknak, azaz égynek és különállóknak, azaz kettőnek.

A művész témaválasztása és a téma ilyen kidolgozása nem véletlen, miként az est címének kétértelműsége sem. *Archaikus szám*. Úgyis, mint folyóiratszám, úgyis, mint számsor tagja. Fogalmazhatunk másképp: ez az (élő) folyóiratszám tematikusan az archaikus számmal, az Eggyel foglalkozott. A történelem előttivel, az egy-szerivel, a Logossal, a lélek megtisztulásának lehetőségével (vagy letelenségével), természetesen a számokkal is (3, 9, 17), de mégis, mindekelőtt az Eggyel, a mának az Egyhez való viszonyával. Ez a szembenézés mindig időszzerű, és kivált olyan korokban az, ahol az egy kettőre redukálódik, ahol az egy-ség két-séggé válik. (Németh Gábor) Ahol „amit tudunk, részleges”. (Rácz Péter)

Kérdés persze, mi az Egy, mi az archaikus, mi a hagyomány. Úgy tűnt, ahány szerző, annyi értelmezés. Szerencsére. Hogy tudniillik a Platonról való beszéd (Földényi F. László) megfér Schönberg *Mózes*e öszvetségi vonatkozásainak kutatásával (Surányi László), egy Munkácsy-elemzés (Petrénák Miklós) John Cage 1951-ben írott meditatikus *Work of Coda*-jának értő tolmácsolásával (Wilhelm Andráss). És természetesen a versek, melyeknek tárgya valahol mindig a ma és az annál több — (Kukorely Endre, Németh Gábor, Kemenczky Judit, Rácz Péter). S ha ez a költészet realista (az!) akkor e költészetnek nem lehet jó véleménye a máról: „szaggatott vitorlavászon” mondja Kemenczky. Ezt a vitorlát nem lehet „foltozni”? (Rácz) Babits klasszikus álmaítló messzire vetődő, kemény pattogású disztichonok sem válaszolnak. Csak kijelentenek: „Új ez a nép, amely itt születik / nem tudni.mivégre: // azt sem tudni miért ilyen alkat.” .../ úgy ez a sárkányfog-vetemény is teljes egésze // válik: emitt a vitézek a fegyvert // bőrük alól sarjastják: látszik, a zsenge tagokból // páncél zsendül, dárda növekszik. // Szép vetemény! Amilyen szép, oly gyors lesz aratásra; // magjánál gonoszabb a gyümölcs.” (Márton László) Nem tudom, lehet-e irodalmi est feszültségoldó. Nem tudom, hogy minden tényleg „valahogy egyre fehérebb-e”. S hogy „már csak a szavakat kell elfelejteni” (Németh Gábor).

Szántó István

Pályázat

A Soros Alapítvány és a Művelődési Minisztérium pályázatot hirdet öthetes intenzív angol nyelvi továbbképző csoportos útra az Egyesült Államokba, 1988. július 1-jétől, 46 negyed-ötöd-éves hallgató részére — ezen belül 6 közgazdasági, 28 angol szakos bölcsész hallgatónak és 12 egyéb bölcsészhallgatónak.

Az utazás és a kinttartózkodás költségeit (szállás, étkezés, zsebpénz) a Soros Alapítvány fedezi.

Pályázatot csak magyar állampolgár adhat be. Azok pályázzanak, akik az elmúlt három évben nem tartózkodtak 6 hétnél hosszabb ideig angol nyelvterületen, illetve nem kaptak államközi ösztöndíjat angol nyelvterületen.

Az egyetemi hallgatók pályázatukat egyetemük *Dékáni Hivatalába* adják be, az ott kiírt feltételek ismeretében. A pályázatokról hallgatókból és oktatókból álló zsűri dönt az egyetemen belül.

A pályázat határideje: 1988. március 13.

Pályázati feltételek és értékelési szempontok: 1. pályázatot IV. és V. éves egyetemi hallgatók adhatnak be 2. a pályázót tanulmányi átlageredménye mindkét utolsó félévben legalább 4,00 3. legalább egy tantárgyból kiemelkedő szakmai teljesítmény, írásos tanári vélemény és ajánlás alapján 4. legalább egy, tanár által minősített szakmai dolgozat, amit a pályázathoz mellékelni kell 5. megfelelő angol nyelvtudás 6. a pályázathoz részletes angol nyelvű önéletrajzot kell csatolni.